

Bruksela, 14 maja 2024 r.
(OR. en)

9160/24

ECOFIN 491
SOC 316
BUDGET 31
STATIS 59

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Nr poprz. dok.:	9159/24
Dotyczy:	Stabilność fiskalna związana ze starzejącymi się społeczeństwami – Konkluzje Rady (14 maja 2024 r.)

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie wyzwań w zakresie stabilności fiskalnej związanych ze starzejącymi się społeczeństwami. Rada przyjęła te konkluzje na 4023. posiedzeniu, które odbyło się 14 maja 2024 r.

**KONKLUZJE RADY W SPRAWIE WYZWAŃ W ZAKRESIE STABILNOŚCI
FISKALNEJ ZWIĄZANYCH ZE STARZEJĄCYMI SIĘ SPOŁECZEŃSTWAMI**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

1. UZNAJE, że według prognoz w nadchodzących latach liczba ludności UE zacznie spadać. Społeczeństwa starzeją się, ponieważ liczba ludności w wieku produkcyjnym znacznie się zmniejsza, a liczba osób starszych rośnie. ZWRACA UWAGĘ na niejednorodne zmiany w poszczególnych państwach członkowskich, w tym przewidywany wzrost liczby ludności w niektórych państwach członkowskich, chociaż oczekuje się, że w pewnym stopniu starzeć się będą społeczeństwa wszystkich państw członkowskich.
2. WSKAZUJE, że starzenie się społeczeństwa stanowi poważne wyzwanie dla długoterminowej stabilności finansów publicznych, spotęgowane wysokimi wskaźnikami zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych w niektórych państwach członkowskich, spowolnieniem potencjalnego wzrostu i globalną niepewnością wpływającą na perspektywy gospodarcze. PODKREŚLA, że strategia polityki fiskalnej powinna mieć na celu wzmocnienie stabilności fiskalnej, odbudowę buforów fiskalnych, zapewnienie wyższego zrównoważonego wzrostu i zwiększenie odporności UE na przyszłe wyzwania.
3. ZATWIERDZA sprawozdanie na temat starzenia się społeczeństwa z 2024 r.: prognozy gospodarcze i budżetowe dla państw członkowskich UE (2022–2070) przygotowane przez Komitet Polityki Gospodarczej (i jego grupę roboczą ds. starzenia się społeczeństwa – AWG) oraz służby Komisji na podstawie wspólnie uzgodnionych metod i założeń. ODNOTOWUJE, że, podobnie jak w przypadku poprzednich edycji sprawozdania, prognozy zawarte w sprawozdaniu na temat starzenia się społeczeństwa z 2024 r. obejmują związane z wiekiem wydatki publiczne (emerytury, opieka zdrowotna, opieka długoterminowa i edukacja).

4. KŁADZIE NACISK na najważniejsze ustalenia zawarte w sprawozdaniu na temat starzenia się społeczeństwa z 2024 r.:
- a) Przewiduje się, że w perspektywie długoterminowej współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w UE gwałtownie wzrośnie: podczas gdy obecnie na każdą osobę w wieku powyżej 65 lat przypadają trzy osoby w wieku produkcyjnym, do 2070 r. będzie to mniej niż dwie osoby w wieku produkcyjnym. W nadchodzących latach pokolenie wyżu demograficznego osiągnie wiek emerytalny. Ponadto stały wzrost średniego trwania życia przyczynia się do wzrostu odsetka emerytów, również ze względu na znaczną różnicę między ustawowym a rzeczywistym wiekiem przejścia na emeryturę w wielu państwach członkowskich. Współczynniki płodności pozostają znacznie poniżej naturalnego wskaźnika zastąpienia, a wzrost współczynnika aktywności zawodowej i dodatnie przepływy migracyjne netto według prognoz nie wystarczą, aby zrekompensować ogólny spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym.
 - b) Oczekiwany spadek liczby ludności aktywnej zawodowo oznacza, że w perspektywie długoterminowej wydajność pracy stanie się jedynym czynnikiem potencjalnego wzrostu PKB. Prognozuje się, że średnia roczna stopa potencjalnego wzrostu PKB w całej UE w latach 2022–2070 wyniesie 1,3 %.
 - c) Zgodnie z założeniami bazowymi prognozuje się, że całkowite wydatki publiczne związane ze starzeniem się społeczeństwa wzrosną z 24,4 % PKB w 2022 r. do 25,6 % PKB do 2070 r. w ujęciu zagregowanym dla UE, przy czym wzrost ten ma nastąpić w większości do 2045 r., a następnie wydatki zasadniczo ustabilizują się, w szczególności w następstwie zmian demograficznych. Prognozy te różnią się jednak znacznie w poszczególnych państwach członkowskich, przy czym wzrost ponad średnią UE prognozowany jest dla siedemnastu państw członkowskich. Przewiduje się, że w dziewięciu państwach członkowskich całkowite wydatki związane ze starzeniem się społeczeństwa przekroczą średnią UE do 2070 r. Niemal powszechny wzrost wydatków na opiekę zdrowotną i opiekę długoterminową przyczynia się do przewidywanego wzrostu wydatków. Przewiduje się również wzrost wydatków na emerytury w większości państw członkowskich. Zmniejszające się kwoty świadczeń w wielu państwach członkowskich łagodzą ten ogólny wzrost.

d) Aby uwzględnić znaczny stopień niepewności w odniesieniu do długiego okresu objętego prognozą, w sprawozdaniu na temat starzenia się społeczeństwa z 2024 r. uwzględniono kilka alternatywnych scenariuszy. W szczególności ustabilizowanie kwot świadczeń wywarłoby znaczną presję pro wzrostową na wydatki na emerytury w kilku państwach członkowskich. Ponadto niższa stopa wzrostu wydajności oznaczałaby mniej dynamiczny wzrost PKB, zwiększając tym samym udział wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa w stosunku do PKB. Ponadto scenariusz ryzyka dla opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej, uwzględniający czynniki niedemograficzne związane z postępowaniem technologicznym i pozytywną konwergencją kosztów i zasięgu, również prowadzi do znacznie większej presji w przypadku wydatków publicznych. W przypadku większości państw członkowskich scenariusze te pokazują, że wydatki publiczne związane ze starzeniem się społeczeństwa mogą wzrosnąć znacznie bardziej niż przewidywano w scenariuszu bazowym. Z drugiej strony bardziej pozytywne zmiany gospodarcze lub demograficzne oznaczałyby mniejsze względne obciążenie finansów publicznych.

5. POTWIERDZA potrzebę dalszego zajmowania się gospodarczymi i budżetowymi konsekwencjami starzenia się społeczeństwa, w tym poprzez dbanie o zdrowe finanse publiczne, zwiększenie wydajności oraz wskaźników uczestnictwa i zatrudnienia, a także dostosowanie systemów emerytalnych, opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej do tych wyzwań. WZYWA państwa członkowskie do wykonania powiązanych zaleceń dla poszczególnych krajów wydanych w ramach europejskiego semestru, w tym w kontekście Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.
6. Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE fakt, że w niektórych państwach reformy emerytalne w ostatnim dziesięcioleciu przyczyniły się do ograniczenia dynamiki wydatków publicznych, podniesienia rzeczywistego wieku przejścia na emeryturę i wzmocnienia strony dochodów w systemach emerytalnych. PODKREŚLA znaczenie całościowego politycznego spojrzenia, uwzględniającego zarówno stabilność finansową, jak i społeczną adekwatność systemów emerytalnych. Przygotowywane sprawozdanie na temat adekwatności emerytur za 2024 r. stanowi pod tym względem uzupełnienie sprawozdania na temat starzenia się społeczeństwa z 2024 r. UWYPUKLA potrzebę podjęcia przez państwa członkowskie dalszych działań, o różnym stopniu intensywności, w tym podniesienia rzeczywistego wieku przejścia na emeryturę i wzmocnienia elementów stabilności systemu emerytalnego. PODKREŚLA, że według prognoz zawartych w sprawozdaniu na temat starzenia się społeczeństwa powiązanie wieku emerytalnego ze średnim trwaniem życia znacznie poprawia długoterminową stabilność finansów publicznych. WZYWA państwa członkowskie do unikania odwracania już podjętych reform zwiększających stabilność.

7. Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE fakt, że reforma ram zarządzania gospodarczego, koncentrując się na skierowaniu długu publicznego na ścieżkę zrównoważonego rozwoju, uwzględnia prognozy dotyczące kosztów starzenia się społeczeństwa w średniookresowych planach fiskalno-strukturalnych państw członkowskich oraz zwiększa ich znaczenie w nadzorze budżetowym. ZWRACA SIĘ do Komisji, by uwzględniła ustalenia zawarte w sprawozdaniu na temat starzenia się społeczeństwa z 2024 r. w odpowiednich obszarach koordynacji polityki gospodarczej i fiskalnej w UE.
8. Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE fakt, że Eurostat nadal terminowo przedstawia prognozy ludności, i PODKREŚLA znaczenie wymiany informacji z krajowymi urzędami statystycznymi w tym zakresie, przy pełnym poszanowaniu ich niezależności i niezależności Eurostatu.
9. ZWRACA SIĘ do Komitetu Polityki Gospodarczej i Komisji, by uaktualniły przed latem 2027 r. – na podstawie nowych prognoz dotyczących ludności dostarczonych przez Eurostat nie później niż w marcu 2026 r. – analizę gospodarczych i budżetowych skutków starzenia się społeczeństw.